

IVAN MLÁDEK

Zápisky šleňcovy

Zápisky šílencovy

vyšlo také v tištěné verzi

www.fragment.cz

Další e-knihy v edici:
Ivan Mládek – Fejetony
Ivan Mládek – KaledaMeron

Ivan Mládek
Zápisky šílencovy – e-kniha
Copyright © Fragment, 2011

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

IVAN MLÁDEK

**Zápisky
šleňcovy**

UPGRADE

OBSAH

Úvod	5
Epopěj Moje rodina.....	7
Trilogie Úterý.....	27
Láska-zrada-Macocha	71
Boženka	79
Nové rádio	85
Na pomoc zemědělství	99
Moje politické názory	109

ÚVOD

Milí čtenáři, sepsaná směs prožitků a úvah duševně i fyzicky mírně vyšinutého Zuzana Hlaváčka vyšla v sedmdesátých letech na pokračování ve Svobodném slově a Mladém světě pod názvy „Trilogie Úterý“, „Moje rodina“ a „Láska, zrada, Macocha“, v roce 1990 byly povídky vydány ve zkrácené podobě v útlé brožurce s názvem „Zápisky šílencovy“. Po létech jsem se odhodlal přiblížit toto dílko původním verzím a rozšířit je o další dosud neotištěné kapitoly. I když si myslím, že okruh čtenářů nového vydání Zápisků šílencových bude jiný než okruh těch, co sledují zábavné pořady v televizi, chtěl bych přesto zmínit, že některé pasáže a vtipky z povídek jsem si v minulosti občas propůjčoval pro své televizní scénáře. Jednak z touhy obohatit některými svými „moudrostmi“ širší televizní masy a jednak z lenosti. Dále bych rád upozornil, že některá špatně užívaná cizojazyčná i česká slova v této knize nemá na svědomí lajdácká korektura, ale má snaha co nejvěrněji zobrazit vzděláním takřka nedotčeného Zuzana. Věřím, že jak mé dadaistické literární, tak i „antiperspektivní“ výtvarné poklesky budou přijaty s humorem a bez vážně míněných analýz. Knížka je určena ku plytkému pobavení, pro náročné čtenáře se sklonem k intelektuálství připravuji k vydání drama z První světové války „Ve frontě na maso klid“, pojednávající o strádání civilního obyvatelstva, o utrpení vojáků v zákopech u Lyonu a o nenaplněné lásce anglického vojáka Johnyho k francouzské učitelce Geneviève. Se čtenářským pozdravem „Hezkou četbu!“

váš Mládek Ivan

Manhattan (olej, 70x100 cm)

Epopej Moje rodina

PŘEDMLUVA

Jednoho rána jsem dostal chuť udělat něco uměleckého. Vyskočil jsem z postele, přehodil peřinu přes pelest, zalil kaktus, protáhl se a rozeběhl se k oknu. Zazpíval bych si býval svou zamilovanou písničku „Hej rup, nechce se mi do práce.“ Nemám ale už pět let hlas, ani v letních měsících nevycházím z chrapotu. Chraptím od té doby, co mi zaskočily do plic burské oříšky. Nikdy se mi je nepodařilo vykašlat. Kamarádům z restaurace jsem se svěřil, že mám v těle buráčky a od té doby mi přezdírají „Hlaváček-Kung pao“. Když jsem si nemohl zazpívat, zahrál bych si býval alespoň na housle. Bylo by to ale hrozné vrzání. Nejméně pět let jsem to neměl v ruce – a před tím také ani jednou. A pak nemám hudební nástroj. Mrzí mě, že jsem se nestal muzikantem. Muzikanti jsou dobrá parta a drží pospolu. Jeden muzikant se ke druhému muzikantovi neotočí zády, ani když jeden z nich zemře. Jako námořníci pohřbívají své zemřelé druhy tak, že je shazují s paluby na dno mořské, tak muzikanti vyhazují své mrtvé spoluhráče na ulici z okna hotelu, ve kterém jsou právě ubytováni. Ve známé hudební skupině „Sen noci svatojánské band“ měli jednou úmrtí, nezavolali doktora, aby smrt potvrdil a nedočkavě uspořádali ve čtvrtém patře pohřeb. Mrtvý vyletěl z okna, dopadl a pak byl živý. Normálně je to obráceně. Živý vyletí z okna, dopadne a pak je mrtvý. Ale také to tak nemusí být vždy. Kdysi jsem bydlil na Žižkově

v jednom činžáku a tam ve třetím patře bydlila nějaká paní Štajnerová. Vždycky, když se trochu napila, vyskočila z okna. Pokaždé přežila jen díky tomu, že na někoho dopadla. Na mne také jednou skočila. Zřejmě to Štajnerovou nepustilo dodneška, protože jsem kolem toho domu nedávno šel a všel tam na zdi tabulka s nápisem: „Pozor, padá Štajnerová!“

»»««

Když jsem si nemohl ani zazpívat, ani zahrát na housle, dostal jsem chuť namalovat nějaký obraz. K malířství mám kladný vztah, v mém pokoji visí několik olejových obrazů od slavných malířů a jedna koláž od neznámého lepiče. I já sám jsem se už dvakrát pustil do malování. Jednou jsem začal malovat obraz, ale měl jsem jen červenou a zelenou barvu. Dlouho jsem přemýšlel, co mám namalovat, aby mi tyto dvě barvy stačily. Nakonec jsem přes celé plátno namaloval velké zelené moře a v něm červenou hlavu. A nazval jsem ten obraz „Opaření Venclovského golfským proudem“. Pak jsem se ještě pustil do pohledu z okna, ale neměl jsem dost trpělivosti na trávu a jehličí. K malování je třeba píle, člověk musí tomuto umění věnovat vše, popřípadě i své zdraví. Například světoznámý výtvarník Vincent van Gogh si prý uřízl své vlastní ucho jenom proto, že si zapomněl doma gumu a potřeboval si rychle něco vygumovat na své nové skice.

»»««

Tedy, zazpívat jsem si nemohl, zahrát jsem si nemohl a do malování jsem si zase netroufal. Nakonec jsem to vymyslel.

Rozhodl jsem se, že udělám to, na co stačí každý – že napíši knihu. Zbývalo jen vymyslet, o čem bude. Bylo mi jasné, že musím psát o něčem, co velmi dobře znám. Zamyslel jsem se a dospěl k tomu, že nejlépe znám svou vlastní rodinu. Uchoopil jsem pero a inkoust a začal psát epopěj „Moje rodina“.

1. EPOCHA „JÁ“

Přišel jsem na svět díky otci, který měl názor, že základ života jsou děti. Říkal, že život toho, kdo nemá děti, nemá smysl, ale že se to zase nemá přehánět, maximálně prý takových pět, šest kousků – a domů! Dá se říci, že jsem jako muž nezačal žít právě nejlépe. Po narození mi totiž dali nešťastnou náhodou dívčí jméno Zuzana. Jak k tomu došlo? V porodním sále, kde jsem se právě narodil, vypli proud. Byla noc a v té tmě jen tak po hmatu musili zjišťovat, zda jsem chlapec, nebo holčička. Šáhli mi omylem pod paždí a dali jméno Zuzana. Pak mě zabalili do kojenecké kukly a rozbalili, bohužel, až za čtrnáct dní po křtu. Což už bylo pozdě. Náš farář, absolvent bohoslovecké průmyslovky Kratochvíl, to částečně zachránil a na křestním listě vymizíkoval u slova Zuzana to druhé „a“, takže jsem se stal alespoň Zuzanem. Ani později jsem to neměl lehké. Když mi byly dva měsíce, prožil jsem šok a od té doby trochu zadrhávám v řeči. Maminka mi tenkrát dala omylem do pusinky místo dudlíka feferonku. Mohlo to dopadnout ještě hůř a mohl jsem také úplně koktat. Zadrhávání tolik nevádí. Jedna moje známá z restaurace koktá a všichni si z ní dělají legraci. Objednává si zásadně jídla, která začínají na „š“. Říká třeba „šššpenát“ nebo „šššššunku“ nebo „šššššopák“ – a tak jí tam všichni přezdívací „lokomotiva“. Ale ona, což je nejhorší, začíná každou větu na „š“, i když na

„š“ ani nezačíná! Často v hospodě říká třeba: „Ššššššš puč mi bůra!“

Přestože jsem od malinka zadrhával, vystudoval jsem několik škol. Mateřskou, národní a autoškolu. Myslím si, že se mi to podařilo díky přirozené inteligenci, píli i kázni. Ve škole jsem byl tak klidný a hodný, že si paní učitelka často myslela, že jsem mrtvý. Vždycky ke mně musela přijít a štouchnout do mne, jestli sebou cuknu. Ale i doma jsem byl vzorný! Už ve čtyřech letech jsem si sám vytíral podlahu ve svém dětském pokojíku, pomáhal mamince s nádobím a byl jsem až přehnaně čistotný. Když bylo venku bláto, holínky jsem si třeba několik minut důkladně čistil na rohožce a pak jsem teprve skočil do postýlky. Zkrátka jsem dělal rodičům jen a jen radost. A jak byl na mne tatínek pyšný! Hlavně proto, že jsem mu byl podobný a tlustý jako on. Tatínek měl v ulici přezdívkou „Tlustý cigáro“ a já „Tlustej vajgl“.

Jen v jednom jsem rodiče rmoutil. Když jsem byl nemocen, nemohli mě nikdy dostat k lékaři. Doktorů jsem se bál jako čert kříže od ošklivého zážitku se slepým střevem. Rodiče mě jednou odvedli na zdravotní středisko s bolestmi v krajině břišní. Ordinační hodiny měl toho dne MUDr. Bém, známý břišní krajinář. Stáhl mi kalhoty, podíval se do nich a sdělil mamince, že se mu nelíbí moje stolice. Pak se mi ještě podíval do krku a konstatoval, že mám asi prudce zanícené slepé střevo. Šlo o vteřiny. Byla tenkrát těžká doba a v ordinaci měli jenom jeden skalpel. A s tím si zrovna jako na potvoru mazala doktorova zdravotní sestřička chleba! Doktor nečekal, až domaže, a duchapřítomně mi vyoperoval slepé střevo jen pomocí svých zubů a nehtů. MUDr. Bém mi sice zachránil život, ale od té doby omdlévám strachy

i z pouhého očkování. Zrovna příští týden mám jít na povinnou injekci proti tetanu. Domluví se asi jako ostatní s tím Chramostou. Chramosta je muž, který chodí za úplaty na povinné očkování skoro za všechny obyvatele naší čtvrti. Na injekce dochází v různých převlecích a parukách vždy s jiným občanským průkazem. Neuvěřitelné je, že tam chodí i za ženy. Divím se, že si náš lékař ještě nevšiml, že píchá stále do toho samého zadku. Oč jsou na tom lépe lidé z hustě obydlených států! Očkování mají naprosto bezbolestné a nemusí podplácet žádného Chramostu. Například v Číně vyjdou vždycky v určitou hodinu všichni obyvatelé před chalupu a jsou pak očkovaní proti tetanu práškováním z letadla. Tento způsob očkování má skvělé výsledky. Zatímco u nás klasickým způsobem přeočkuje tisíc doktorů za jeden pracovní den maximálně tak sto tisíc lidí, práškováním přeočkuje jeden pilot za jeden pracovní den nejméně tak tisíc hektarů Číňanů. Proti práškování lidí se však ostře protestuje v LSR – v Lidožroutské socialistické republice. Zvláště tamní ekologové protestují. Tvrdí, že v práškovaných lidech je mnoho dusičnanů, které jejich konzumentům způsobují rakovinu.

Když jsem dospěl v muže, zamiloval jsem se do Blaženky. Chodili jsme spolu do kina, do divadla, ale nejradši ze všeho do lesa. Když jsme byli jednou v lese, tak jsme to již nevydrželi a pod jedním stromem jsme zhřešili. Byl jsem velmi šťastný, ale Blaženka ještě více, protože do kůry stromu vyřezala nožem pamětní zápis. Když jsme za týden znovu vyrazili pod ten samý strom, zjistili jsme, že pod Blaženčin zápis „Zde jsem měla poměr s Hlaváčkem“ někdo vyryl „Já taky. Karel.“ Blaženka tomu uvěřila a dala mi košem. Život pro

mne přestal mít smysl, byl jsem nešťastný a zoufalý a úplně vážně jsem pomýšlel na to, že ji zabiju.

Brzy jsem pak narukoval na vojnu do Josefova a přišel na jiné myšlenky. Měl jsem tam výbornou zašívku. Všichni vojáci běhali denně asi deset kilometrů a pořád musili něco nacvičovat, zatímco já jsem měl tu kliku, že mě zařadili do nějaké speciální protitankové čety, ve které jsme běhali denně jenom sto metrů a cvičili skok do dálky na cíl s náloží v ruksaku. Když mě pro krátké a nepřesné skoky přeřadili na hranici, měl jsem tam známost s nějakou poručík Motyčkovou. Byla to hezká a hodná žena, ale jako voják nedopadla dobře. Jednou měla službu přímo na čáře, nějak se zapletla a byla pak před nastoupeným praporem degradovaná pro styk s nepřítelem. Jako vojín přestala mít pro mne cenu a rozešel jsem se s ní.

Z vojny mě propustili dříve, protože zjistili, že jsem barvoslepý a vůbec nerozeznám červenou od zelené. Kdyby byla válka, tak bych prý nerozeznal, jestli na mne běží švýcarský voják v zelené uniformě, nebo Kašpárek. Neměl jsem chuť se s nimi přít, že Kašpárka bych poznal podle toho, že zvoní našitými rolničkami, sebral jsem si svých pár švestek, bouchnul dveřmi a šel do civilu. Po vojně jsem pracoval ve mzdové účtárně, v zemědělství, v průmyslu a v kultuře. Všude se ke mně chovali hezky, nikde jsem ale dlouho nepobyl. Zajímavé je, že teď nedělám nic, a přesto mně dál chodí každý měsíc výplata. Nikomu nic neříkám a беру. Jestli se to někdy provalí, tak to nechci vidět.

2. EPOCHA „MAMINKA“

Dědeček se vrátil z První světové války až po vyhlášení nezávislosti. Byl šťastný, že je teď Čechoslovák a ne už Rakouský Uherák. Doma v Uhříněvsi jej čekalo překvapení. Zatímco byl ve válce, babička mu porodila maminku.

Maminka rostla jako z vody a brzy se postavila na vlastní nohy. Opustila své rodiče a koupila si malý domek na vysokém kopci, na kterém nebyla studna. Denně musila se dvěma vědry do údolí pro vodu. Byla to hrozná dřina. Naštěstí brzy sehnala jednoho osla, který jí začal vodu nosit. Jednou však osel s těžkým břemenem na hřbetě zakopnul, skutálel se ze svahu a omdlel. Maminka mu dala umělé dýchání z úst do huby a přivedla jej zpět k vědomí. Osel se však už nepostavil na nohy. Měsíc klempíroval, a když se uzdravil, uměl už chodit jenom z kopce. Mamince začal být na nic. Nosil jen dolů prázdná vědra, nahoru se maminka musila dřít sama.

V rukou plná vědra, na zádech těžký smradlavý osel.

Jednou se má maminka takhle mordovala, když se naproti ní na svahu objevil neznámý muž – můj tatínek Hlaváček starší. Tatínkovi byla maminka okamžitě sympatická tím, že ač byla zjevně z prosté rodiny, nemluvila sprostě. Zamíloval se do ní na první pohled a okamžitě s ní začal chodit. Maminka nevěřila svým vlastním očím, když ji tatínek po prvé vzal do rodiny. Krásná železná secesní vrata, velká zahrada s okrasnými stromy, u boudy na řetězu nádherný čistokrev-

ný pes neckermann. Uvnitř hned u vchodu byl krásný krb, který podle slov tatínka táhl tak dobře, že někdy lítala ven komínem i ta lehčí polínka. Na stěnách haly byly rozvěšeny šavle a pistole různých druhů. U jedné pistole tatínek poznamenal, že je to zbraň, se kterou bojoval jeho pradědeček po boku generála Radeckého u Hradce Králové. „Nebyl to asi nejlepší voják“, pomyslíla si maminka, když si všimla, že je na pistoli vyryto „Za zbabělost“. Maminka dělala jakoby nic a dál se všemu divila. I přes odpor tatínkových rodičů se maminka a tatínek nakonec vzali. A druhý den jsem se jim narodil já.

Už jako kojenec jsem byl celkem sympatický a maminka si mě brzy oblíbila. Šíla na mne, přebalovala mě a nechávala mě cucat. Aby mělo mateřské mléko každé ráno tu správnou teplotu, spala ve sklepe na sedmém schodě. Zkrátka dělala na mne od rána do večera a s tatínkem továrníkem to neměla lehké. Tatínek se každý den vracel domů pozdě v noci, vždy celý utrmácený z vykořisťování. Byl nevrlý a často i hrubý! Maminku stále podezříval, že nejsem jeho, ale sčítacího komisaře. Tatínkovo věčné podezřívání maminku jednou dopálilo, urazila se a pět let nepromluvila s tatínkem ani slovo. Tatínek se po celou tu dobu snažil maminku nějak udobřit. Nosil jí květiny, utíral nádobí, zabíjel pavouky, aby v noci neběhali po skříních a neprášili. Nakonec jeho úsilí přineslo ovoce. Na Vánoce 1937 se tatínkovi konečně podařilo maminku obměkčit. Maminka s ním po pěti letech konečně promluvila. Bylo to u štědrovečerní večeře. Řekla mu: „Žer!“ A taková je maminka dodnes. Obětavá, pracovitá, hrdá a dovede také odpouštět. Ale hlavně nesnese, aby ji někdo urážel, ponižoval, aby jí, jak se říká, štípal na obličej dříví.

3. EPOCHA „TATÍNEK“

Tatínek byl ve škole nadaný a k tomu ještě pilný, takže se vždycky učil nejlépe z celé třídy. Ve třídě byl vždycky primeros! Rodiče si svého vzorného žáka vážili a dali mu jednu za samé jedničky na vysvědčení továrnu. Tatínek brečel, myslel si, že dostane kolo. Nakonec se ale s dárkem smířil. Na své zaměstnance byl velmi slušný, dával jim tolik peněz, kolik si přáli, ani netrval na jejich pravidelné docházce do práce. Nakonec na svou velkorysost doplatil, zkrachoval a jeho továrnu pohltit známý průmyslník Škodovka. Tatínkovi nezbylo než se živit prací. Nebylo to pro něj jednoduché, protože mu žádná práce nevoněla, manuální mu dokonce smrděla. Nový život se rozhodl začít jako lepič tapet. Již při první zakázce zjistil, že mu toto řemeslo nepůjde. Vytapetoval nějakou místnost tak, že pak byly po zdi kolem dokola samé boule. Vytapetoval místnost další – a zase to samé. Když přišel majitel bytu domů, tak záhadu zvláštních boulí rozluštil. Tatínek zapomněl před tapetováním sundat se zdi obrazy.

Pak se tatínek rozhodl, že to zkusí v zemědělství. Nastoupil do JZD Bakovice v severních Čechách, které vedl přísný, ale spravedlivý předseda. První dva měsíce honil tatínka po dvoře jako nadmuté kozy, aby jej co nejlépe zapracoval. A brzy se dostavily výsledky. Časem tatínek přestal dělat pomocné práce a do roka to dotáhnul až na pracovní zařazení „samostatný odpovědný pacholek“. Tatínek ale neusnul na

vavřínech, v JZD dál postupoval, až se stal agronomem. Tatínek se jako agronom v Bakovicích nejvíce vyznamenal v roce 1960, když odhalil příčiny katastrofální neúrody, která postihla předešlý rok jejich družstvo. Zjistil, že nezaseli.

S odstupem doby míním, že mi tatínek byl více než dobrým otcem. Pamatuji se, jak mě po prvé vzal do ZOO. Byl to pro mne velký zážitek! Po prvé jsem viděl slona, žirafu, zebra, hrocha. V jednom pavilónu tatínek podplatil nějakého zřízence, ten mě vzal do klece a já jsem si tam mohl pohladit jednoho malého chlupaťoučkého krmiče. A nebo mi jednou uvízl v krku velký škubánek a jeli jsme taxíkem do nemocnice. Abychom přijeli dříve, než se zadusím, tatínek ze zadního sedadla píchal dvěma vidličkami taxikáře do slabin, aby jel co nejrychleji. Tatínek mi tenkrát možná zachránil život! A tatínek také myslel na můj duševní vývoj. Ještě před tím, než jsem nastoupil do první třídy obecné, dal mi sám základy všeobecného vzdělání. Asi proto, abych měl před ostatními prvňáčky náskok. Než jsem vyrazil po prvé do školy, od tatínka už jsem věděl, že mravenec je náš nejmenší sudokopytníček, že součet úhlů v trojúhelníku jsou vždycky tři a že součet čtverců nad odvěsnami se rovná kouli pod přeponou. Tatínek mě také vždycky vedl k tomu, abych měl hezký vztah k věcem. Říkal, že když nebudu mít věci rád a nebudu na ně hodný, tak ani ony na mne nebudou hodné a nebudou mi sloužit. Rozskřípané pero že už mi nic nenapíše, nenamazané kolo že už mě nikam neodveze, neudržený automobil že mě může i zabít. Tatínek mi jednou říkal, že ho jeho auto má za dobré zacházení tak rádo, že když vejde do garáže, tak vždycky trošku zavrtí výfukem. Tatínek to prostě se mnou vždycky myslel dobře. Když jsem měl jít

na vojnu, dělal všechno, co bylo v jeho silách, abych dostal modrou knížku. Posílal na vojenskou správu fotografie mojí malé postavy, situované vedle krabičky od sirek, aby viděli, že mám „pod míru“. Samozřejmě ještě s poznámkou, že se ve studené vodě ještě o dalších deset centimetrů zmenším. Nebylo to ale nic platné, nakonec jsem stejně musil narukovat. A mohl bych uvádět další a další příklady toho, jaký byl tatínek hodný tatínek. Ale na to by asi nestačily stránky tohoto deníčku.

4. EPOCHA „BABIČKA JARKA“

Další můj blízký příbuzný, kterého dobře znám, je babička Jarka. Nikdy mi nikdo jasně neřekl, jestli je babička Jarka maminka maminky, nebo maminka tatínka. Je to prostě pro mne problematická figurka. Jistě se ptáte, jak mohlo k takové nejasnosti vůbec dojít. Když byli mí rodiče a prarodiče mladí, dělali si ze mne pořád legraci. Jednou říkali, že je babička Jarka otcova matka, jednou zase, že je matkou maminky. Bavili se, když jsem byl zmatený. A jak stárli a začala se u nich projevovat skleróza, sami si přestali být jistí, co je vlastně pravda a co legrace. A žádný písemný záznam se také nedochoval. Když byl jeden čas nedostatek papíru a na pultech se dlouho neobjevil ani ten toaletní, naše rodina šlechtického původu se bez papíru neobešla a postupně spotřebovala všechny knihy, časopisy, akvarely, tapety, bankovky a nakonec vzaly za své, bohužel, i křestní listy. Ale mně nejasný původ babičky Jarky nikdy nevadil.

Babička pro mne znamenala mnoho hlavně v dětství. Vyprávěla mi pohádky, učila národní písničky a dětská říkadla. Dodnes si pamatuji její říkadla „Prašná brána otevřená“, „Ententiky, dva špalíky“ a „Hejkal žvejkal v hubě vejkal“ a její písničky „Ovčáci čtveráci“, „Když jsem husy pásala“ a „Indiáni, indiáni, malované děti“. Babička mě také učila různým příslovím, ale byla někdy hrozná popleta a často při-